

V Konferencja Laboratorium im. Richarda Pipesa Instytutu Studiów Politycznych PAN

Imperializm, dekolonizacja, sprawczość.

Historyczne i polityczne dyskursy władzy Globalnego Wschodu.

V Konferencja Laboratorium im. Richarda Pipesa ISP PAN odbędzie się w dniach **13-14 listopada 2025 roku** w Warszawie w formie stacjonarnej. Zachęcamy do składania propozycji paneli oraz indywidualnych zgłoszeń w języku polskim i angielskim.

Tematem przewodnim konferencji są zagadnienia imperializmu, dekolonizacji i sprawczości postsocjalistycznego Globalnego Wschodu. Rozumiemy Globalny Wschód przede wszystkim jako przestrzeń dawnego zimnowojennego Drugiego Świata wraz z obszarami pogranicza, przykładowo była Jugosławią.

Odwołując się do tradycji badań sowietologicznych i wschodoznawczych, ale przede wszystkim kładąc silny nacisk na podkreślenie doświadczeń historycznych i badawczych z tej części świata, chcemy podjąć refleksję nad stanem i perspektywami badań Globalnego Wschodu.

Nie zamykając się w dyscyplinarnych ramach zachęcamy do zgłaszania propozycji z zakresu pamięćoznawstwa, historii (w tym historii idei i historii historiografii), nauk politycznych, kulturoznawstwa, socjologii i innych dyscyplin humanistycznych i społecznych, podejmujących refleksję nad imperialnością, dekolonizacją, sprawiedliwością (w tym epistemiczną), sprawczością i strukturami władzy Globalnego Wschodu.

Wytyczne:

- **Zgłoszenia otwartych i zamkniętych paneli do: 28 lutego 2025 roku**

W zgłoszeniu panelu prosimy zawrzeć:

- Tytuł panelu
- Abstrakt panelu (do 300 słów)

- Imię nazwisko, afiliację, adres e-mail i biogram (do 100 słów) osoby odpowiedzialnej za panel.
- W przypadku paneli zamkniętych również tytuły wystąpień, abstrakty (do 300 słów), imiona i nazwiska, afiliacje, adresy e-mail i biogramy (do 100 słów) panelistów.
- **Zgłoszenia indywidualne do: 31 marca 2025 roku**

W zgłoszeniu indywidualnym prosimy zawrzeć:

- Tytuł i abstrakt wystąpienia (do 300 słów)
- Imię i nazwisko, afiliację, adres e-mail i biogram (do 100 słów).

Oplaty konferencyjne:

- Pełna – **500 PLN/100 euro**
- Częściowa (doktoranci/doktorantki i niezależni badacze/badaczki) **250 PLN/50 euro**

Kontakt i zgłoszenia: lab.pipes@isppan.waw.pl

Sekcje tematyczne:

Proponujemy cztery podstawowe sekcje tematyczne, z zastrzeżeniem otwartości na poszerzoną perspektywę i zbliżoną tematykę.

1. Dyskursy władzy w postsocjalistycznej, postkolonialnej i postimperialnej przestrzeni Globalnego Wschodu

Podstawowym celem rozważań tej części jest próba odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób kształtować pozbawione opresji narracje dotyczące dawnej przestrzeni sowieckiej i imperialnej, podporządkowanej rosyjskiej/sowieckiej hegemonii. Stąd w poszczególnych panelach chcemy podjąć dyskusję nad następującymi zagadnieniami:

- o wielkoruski szowinizm i rosyjska/sowiecka dominacja
- o relacja między dekomunizacją, desowietyzacją, derusyfikacją oraz dekolonizacją
- o postsocjalizm oraz wyobrażona geografia Globalnego Wschodu
- o refleksja nad transformacją od antyimperialnej tranzytologii do zdecentralizowanego wschodoznawstwa
- o dekolonizacja dyskursu, produkcja wiedzy, przemoc symboliczna i wykluczenie epistemiczne, epistemologia oraz kreacja podmiotowych i (de)kolonialnych narracji Globalnego Wschodu.

2. Historyczne studia przypadków i komparatystyka Globalnego Wschodu

Druga sekcja – o charakterze historycznym – dedykowana jest analizie poszczególnych studiów przypadku oraz perspektywie porównawczej. Zachęcamy do zgłaszania propozycji podejmujących zagadnienie odmiennych doświadczeń Globalnego Wschodu z perspektywy historii w wymiarach państwowym i grupowym. Zachęcamy do zgłaszania propozycji, które podejmować będą historyczną i metahistoryczną refleksję nad doświadczeniem imperializmu, kolonizacji i zależności w przestrzeni Globalnego Wschodu. Szczególnie interesować nas będą następujące tematy:

- o rosyjski/sowiecki imperializm i kolonizacja w wymiarze historycznym;
- o polityki podporządkowania Globalnego Wschodu
- o imperium peryferii i wewnętrzna kolonizacja
- o praktyki władzy i sprawczość Globalnego Wschodu
- o historyczne praktyki nieposłuszeństwa i oporu.

3. Biografie intelektualne badaczy Globalnego Wschodu

W tej sekcji proponujemy rozważania nad biografiami poszczególnych sowietologów i wschodoznawców oraz ich pozycjonowaniu w dyskursie akademickim o Globalnym Wschodzie, który wykracza poza imperialne/kolonialne narracje o Europie Środkowej i Wschodniej, Kaukazie i Azji Centralnej, Bałkanach i innych subregionach Globalnego Wschodu. Przez analizy biograficzne badaczy związanych z Globalnym Wschodem, chcemy rozważyć potencjał jego sprawczości i obecności w światowym systemie produkcji wiedzy. Stąd też proponujemy następujące zagadnienia:

- o pobyt w Rosji/Związku Sowieckim w biografjach wschodoznawców i sowietologów
- o przemoc symboliczna w życiu badaczy Globalnego Wschodu
- o percepcja badań sowietologów i wschodoznawców z narodów podporządkowanych
- o znaczenie badaczy rosyjskich na postrzeganie Globalnego Wschodu
- o wschodoznawcze i sowietologiczne ośrodki badawcze jako element spuścizny wybitnych badaczy Globalnego Wschodu.

4. Współczesne perspektywy Globalnego Wschodu

W ostatniej części skupimy się na współczesności i aktualnych wydarzeniach. Opierając się na idei kontynuacji oraz analogii historycznej, zachęcamy do nadsyłania propozycji dotyczących badań nad współczesną przestrzenią Globalnego Wschodu. Transdyscyplinarna perspektywa uwzględniająca refleksje politologiczne,

socjologiczne i kulturoznawcze ma wskazać wieloznaczność możliwych perspektyw. Trwająca wojna w Ukrainie jest bodźcem do dyskusji m.in. na temat przyszłości postsowieckiej Rosji czy też derusyfikacji przestrzeni postradzieckiej zarówno w kontekście politycznym, jak i kulturowym. Proponujemy więc kilka związanych z tym bloków tematycznych:

- o dekolonizacja i desowietyzacja w perspektywie wojny w Ukrainie
- o stosunki międzynarodowe w przestrzeni Globalnego Wschodu
- o polityka wewnętrzna w państwach Globalnego Wschodu
- o Globalny Wschód w światowym porządku XXI wieku
- o sprawczość polityczna postkolonialnego Globalnego Wschodu.

O Laboratorium im. Richarda Pipesa Instytutu Studiów Politycznych PAN:

Laboratorium powstało w 2019 roku w konsekwencji pozyskania przez Instytut Studiów Politycznych PAN księgozbioru profesora Richarda Pipesa urodzonego w Polsce światowej sławy naukowca. Składa się ono z ok. trzech tysięcy woluminów. Zbiory prof. Richarda Pipesa w zasobach Instytutu Studiów Politycznych PAN stanowią unikatową kolekcję, która wykorzystywana jest do zwiększenia międzynarodowej rozpoznawalności polskiego wkładu w badania sowietologiczne i nad tzw. obszarem postsowieckim. Założenie to realizowane jest poprzez rozbudowany program stypendialny, organizację konferencji i seminariów eksperckich, działalność wydawniczą oraz współpracę z wiodącymi ośrodkami badawczymi w kraju i na świecie.

Projekt dofinansowany ze środków budżetu państwa, przyznanych przez Ministra Nauki w ramach Programu Doskonała Nauka II.

**Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego**
